

**KASIM 2013 VE ÖNCESİ TARİH BASKILI
MEDENİ HUKUK II
DERS KİTABINA İLİŞKİN DÜZELTME CETVELİ**

1- Ünite 1, 9. sayfada yer alan “Sebebe Bağlılık” isimli konunun içeriği aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Aynı hakların kazanılmasında sebebe bağlılık ilkesinden de söz edilmelidir. Bu ilke aynı hakların kazanılmasında bir sebebin varlığı ve var olan sebebin de geçerli olmasını ifade etmektedir. Aynı hakkın kazanıldığı tüm hallerde kazananın bunun sebebinin göstermesi gereğini ifade etmekle birlikte, ilke asıl aynı hakkın fer’i olarak, devren ya da tesisen kazanılması sırasında önemli sonuçlar doğurmaktadır. Bu sonuçları şöylece sıralamak mümkündür: Kazandırıcı işlemin sebebinin oluşturan bir borçlandıracı işlemin yokluğu veya geçersizliği halinde aynı hakkın devri de geçerlilik kazanmaz (MK 1025). Bu yüzden aynı hak devredenin malvarlığında kalmakta devam eder. Eğer geçersiz işlem dolayısıyla eşyanın zilyetliği karşı tarafa geçirilmişse, devreden eşyanın kendisine geri verilmesinin sağlayıcı aynı talep hakkı olarak istihkak davası (rei vindicatio) (MK 683) açması söz konusu olur. Bu davanın özelliği zamanaşımına uğramamasıdır.

2- Ünite 3, 72. sayfada yer alan “Kendimizi Sınayalım” 10. sorusunun d şıkkı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İmkansızlık

3- Ünite 5, 112 ve 113. sayfada yer alan “Sebepsiz Zenginleşmenin Koşulları” aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Zenginleşme

Zenginleşme, zenginleşenin malvarlığının şimdiki durumu ile, haklı bir sebebe dayanmayan değişim olmasaydı sahip olacağı durum arasındaki farktır. Sebepsiz zenginleşmeden söz edebilmek için, her şeyden önce bir tarafın malvarlığında bir zenginleşme (çoğalma) meydana gelmiş olmalıdır. Bu, aktiflerde artış (bir malın veya hakkın malvarlığına katılması) veya pasiflerde eksilme (borçtan kurtarılma) ya da malvarlığından çıkması gereken bir değer çıkması (yapılması gereken masraftan kurtulma) şeklinde de olabilir. Malvarlığında fiilen artış meydana getiren zenginleşme olumlu (müsbet) zenginleşme ve malvarlığının azalmasının önlenmesi ise olumsuz (menfi) zenginleşme olarak nitelenmektedir. Yani aktiflerin azalmaması ya da masraf yapmadığı için pasiflerin artmamış olmasıdır.

Yoksullaşma ya da Başkasının Aleyhine Zenginleşme

“Yoksullaşma” koşulu, sebepsiz zenginleşme hukukunun en tartışmalı konularından biridir. Buna göre, bir tarafın malvarlığındaki zenginleşme, diğer tarafın malvarlığının aleyhine olarak gerçekleşmelidir. Bir görüşe göre, bu koşulun, “edim yoluyla zenginleşme” denilen hallerde, hukuken haklı sayılmayan bir hukuksal işlem çerçevesindeki edim ilişkisinden kaynaklanan sebepsiz zenginleşmeler için kullanışlı olduğu kabul edilmektedir. Bu görüş, edim yoluyla zenginleşmelerde haklı bir sebep olmaksızın bir malvarlığında çoğalma olurken aynı olay dolayısıyla başka bir malvarlığında bir azalma ortaya çıkmasından hareket etmektedir. Malvarlığının azalmasının, aktiflerin kaybı veya artmasının önlenmesi ya da pasiflerin artması veya azalmaması olarak görünüm kazanabileceği bilinmektedir. Oysa edim dışı zenginleşme denilen hallerde, bir malvarlığından diğerine değer kayması gerçekleşmez. Örneğin, masraflardan kurtulmada veya borçtan kurtarmada böyle bir kayma gerçekleşmiş olmaz. Keza, müdahale yoluyla zenginleşme de denilen hallerde, örneğin sahibinin hiç yararlanmadığı bir şeyden ya da bir haktan yetkisiz olarak yararlanma veya çaldığı şeyi tüketme gibi hallerde, malvarlıkları arasında değer kayması gerçekleşmez, ama başkasının aleyhine zenginleşme gerçekleştiği kuşkusuzdur. Bu gibi olgulara dayanan eleştiriler sebebiyle, bugün, “yoksullaşma”nın sebepsiz zenginleşmenin koşulu olarak aranmayacağı görüşü geniş bir çevre tarafından kabul edilmektedir.

Nedensellik

Tartışmalı olmakla birlikte, nedensellik, esas itibarıyla bir malvarlığından diğerine değer kayması biçiminde gerçekleşen edim yoluyla zenginleşmenin çoğu olgusu için bir koşul olma özelliğindedir. Gerçekten, bu gibi durumlarda bir tarafın malvarlığında meydana gelen çoğalma ile diğer tarafın malvarlığındaki azalma arasında bir illiyet (nedensellik) bağının, yani sebep sonuç ilişkisinin varlığı saptanabilir. Yani bir malvarlığındaki çoğalmanın sonucu olarak diğer malvarlığında eksilme meydana gelmiştir ya da bu malvarlığında azalma olmasaydı şu malvarlığında artış olmayacaktı denilmelidir. Elbette, her durumda, özellikle edim dışı zenginleşmelerde böyle bir nedensellik bağı aranmaz. Söz gelişi masraflardan kurtarılmanın zenginleşmesi yoksullaşan tarafından yapılan masraflar malvarlığına girdiği için değildir! Böylelikle de yoksullaşanın malvarlığında meydana gelen fiili eksilme, zenginleşenin malvarlığında fiili bir artışa yol açmaz.

Zenginleşmenin Haksızlığı

1. Sebepsiz zenginleşmeden söz edebilmek için zenginleşenin malvarlığındaki çoğalmanın haklı bir sebebe dayanmaması gerekmektedir. Bu anlamda, zenginleşme ya sebebin hiç olmamasına (başkasının malını haksız olarak kullanma) ya da var, fakat baştan hükümsüz (kesin hükümsüz ya da iptal edilmiş olan bir işlem), sonradan hükümsüz kalan (bağışlamadan rücu edilmiş), gerçekleşmemiş olan (erteleyici koşulun gerçekleşmesi imkânsızlaşmış) ya da sona ermiş (bozucu koşul gerçekleşmiş) olan bir sebebe dayanmalıdır.
2. Bu noktada, haksız zenginleşme sayılmayan durumlardan da kısaca söz edilmelidir. Borçlar Kanunu, kimi hukuksal ilişkiler dolayısıyla haksız zenginleşme kurallarına dayanılamayacağını hükme bağlamıştır. Buna göre, zamanaşımına uğramış bir borcun ya da ahlâki bir ödevin ifası için verilenlerin iadesi istenemez (TBK 78/II). Keza, genel olarak eksik borçların ifasında, rıza ile ifa edilen kumar borcunda, evlendirme aracılığı için verilen ücrette, kazandırıcı zamanaşımı ve iyiniyetle mülkiyet kazanımında, iflasta belli süre içinde başvurulmamışsa iflâs masasına karşı haksız zenginleşme ileri sürülemez. Benzeri bir sonuçla, TBK 81 uyarınca, hukuka ya da ahlâka aykırı bir amacın elde edilmesi maksadıyla verilenlerin geri verilmesi de istenemez. Yalnız TBK 81/cüm. 2 ile hukukumuz yeni sokulan bir hükme göre, hukuka ve ahlâka aykırı amaçlarla verilenlerin iadesi istenemez; fakat istenmişse, yargıç iade konusunun Devlete mal edilmesi kararı verebilir.

- 4- **Ünite 6, 144. sayfada yer alan “Kısmî Ödemeli Satışlar” konusunun 2. maddesinin “a” kısmı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.**
- a. Taşınır hükümlerine tâbi tapusuz taşınmazlar da taksitle satılabilir. Keza, TBK 263’de taksitle satışa ilişkin hükümlerin benzeri ekonomik amaç izleyen diğer işlemlerde, bu arada taşınır satışını taksitlendirilmiş bir ödünçle bağlayan işlemlerde de uygulanacağı öngörülmektedir (TBK 263/I-II). Yeni TBK’nda taksitle satışlara ilişkin TBK’nun kimi hükümlerinin (TBK 259/II, 260/I, TBK 261) alıcının tacir sıfatıyla hareket ettiği veya malın bir ticarî işletmenin ihtiyacı için ya da meslekî amaçlarla satın alındığı alıcı için ticarî taksitli satışlarda da uygulanabileceği düzenlenmektedir (TBK 263/IV). Buna karşılık, tüketici işlemlerine 6502 s. TKHK’un hükümleri uygulanmaya devam edilecektir.
- 5- **Ünite 6, 150. sayfada yer alan “TKHK 4/IV” yerine tümü yeni madde karşılığı “TKHK 12/I” olarak aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.**
- Bir taşınmazı (yapıyı) konu edinen satışta gizli ayıp halinde, ayıp, adi satışlarda ve konut ve tatil amaçlı taşınmazlarla sınırlı tüketici satışlarında mülkiyetin geçişinden itibaren beş yıllık zamanaşımı süresi içerisinde satıcıya bildirilmelidir (TBK 244/III; **TKHK 12/I**)
- e. Ayıptan sorumluluktan doğan haklar için, adi satışta yeni TBK 231’e göre iki (2) yıllık zamanaşımı süresi öngörülmüştür (krş. eBK 207). Taşınmaz (yapı) satışında zamanaşımı süresi ise, mülkiyetin geçmesinden itibaren beş yıl olarak düzenlenmiştir (TBK 244/III; **TKHK 12/I**). Ticarî satışlarda ise, 6102 sayılı yeni TTK 23’de eTTK 25/4’de öngörülen altı (6) aylık zamanaşımına yer verilmemiştir. Şu durumda ticarî satışlar için de TBK 231’deki iki (2) yıllık zamanaşımı süresi uygulanacaktır. Tüketici satışlarında, **TKHK 12/I** ile iki (2) yıllık zamanaşımı süresi kabul edilmiştir. Alıcı süre geçmiş olsa bile, kendisine karşı satıcının açtığı davada zamanaşımı def’ni ileri sürebilir (TBK 231/I, cüm. 2).
- 6- **Ünite 6, 157. sayfada yer alan “Kendimizi Sınayalım Yanıt Anahtarı” 9. yanıt aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.**
9. c Yanıtınız yanlış ise “Bağışlama Sözleşmesi” başlıklı konuyu yeniden gözden geçiriniz.
- 7- **Ünite 8, 198. sayfada yer alan “Adi Kefalet” başlığı altında yer alan ikinci paragraf, TKHK’de yapılan değişiklik nedeniyle kaldırılarak değişiklik yapılmıştır.**